

MONDIACULT

overall

cultuur

voor

iedereen

De kracht van Cultuur benutten voor duurzame ontwikkeling

Leaving
no culture
behind

*Parce que la
culture est un
droit. Pour tous.*

La cultura da forma al
futuro que queremos

Waarom dit boekje?

UNESCO bestaat 80 jaar en ontstond als antwoord op de noden na de wereldoorlogen. Vandaag is haar missie opnieuw bijzonder actueel: vrede en samenleven in diversiteit zijn niet vanzelfsprekend.

Cultuur speelt daarin een sleutelrol. Ze bepaalt hoe we samenleven, betekenis geven en onze toekomst vormgeven. Waar cultuur bloeit, groeien mensen – ze vinden er verbinding, veerkracht en een gevoel van thuis. Maar net als biodiversiteit staat ook diversiteit in cultuur onder druk, en vergt dus zorg.

Al decennia zet **UNESCO** zich wereldwijd in voor culturele rechten en de rol van cultuur in vrede en duurzame ontwikkeling. Met **MONDIACULT** klinkt vandaag een sterke oproep om cultuur een volwaardige plaats te geven in de ontwikkelingsagenda na 2030.

Wat betekent dat voor Vlaanderen? In dit boekje verkennen we duurzame en inclusieve cultuurpraktijken aan de hand van **zes inspirerende cultuurwerkers**, met uiteenlopende invalshoeken:

- hoe circus voor iedereen kan verbinden
- hoe een kunstencentrum als baken van vrije en kritische expressie werkt
- hoe AI kan helpen bij interculturele communicatie
- hoe een stad internationaal samenwerkt vanuit design en zo vormgeeft aan de wereld van morgen
- hoe traditionele kennis vandaag antwoorden kan brengen in tijden van wateroverlast en grote droogte
- hoe onderwijs diversiteit kan vormgeven.

We sluiten af met een uitnodiging: wat kun jij doen?

Samen werken we aan cultuur, overal en voor iedereen.

Overal cultuur voor iedereen

De Verenigde Naties werken sinds 2015 met de Agenda 2030 en de **17 Duurzame Ontwikkelingsdoelstellingen** (Sustainable Development Goals of verkort: SDG's) als wereldwijd kader voor duurzame ontwikkeling. Ondanks de brede erkenning dat cultuur een cruciale rol speelt in duurzame, inclusieve en vreedzame samenlevingen, kreeg cultuur in deze agenda destijds geen eigen doelstelling, maar slechts een beperkte en versnipperde plaats.

Cultuur is de ontbrekende SDG

In 2015 namen de Verenigde Naties de **2030 Agenda** aan met **17 SDG's** (Duurzame Ontwikkelingsdoelen) en **169 targets**

Geen enkele SDG behandelt cultuur expliciet

Deze leemte moet rechtgezet raken

#CULTURE 2030GOAL

The CULTURE GOAL

in deze volatiele tijd van geopolitieke spanningen, conflicten en klimaatuitdagingen, mobiliseert UNESCO wereldwijd beleidsmakers en maatschappelijk middenveld om samen te werken rond cultuur in duurzame ontwikkeling: Cultuur is een hefboom voor duurzame transformaties in ons samenleven wereldwijd.

En om die cultuurkracht voluit te doen werken is internationale inzet nodig:

The Culture Goal zet daarom in op:

Voor wie?

The Culture Goal versterkt het recht en de kansen van iedereen om cultuur te beleven!

De Tijd tikt: het tijdspad voor de SDG's na 2030:

Waarom is er haast bij het promoten van een cultuuroleel?

De onderhandelingen rond de duurzaamheidsdoelen na 2029 zullen grotendeels al in 2027 lopen.

2025

Wat zal er de komende jaren gebeuren?

- > Er zal **internationale consensus rond een cultuuroleel worden opgebouwd**
- > De discussies over het doel zullen doorgaan en nu al een **belangrijke bijdrage leveren aan beter beleid voor iedereen**
- > Organisaties en instellingen kunnen het cultuuroleel **integreren in hun werking**

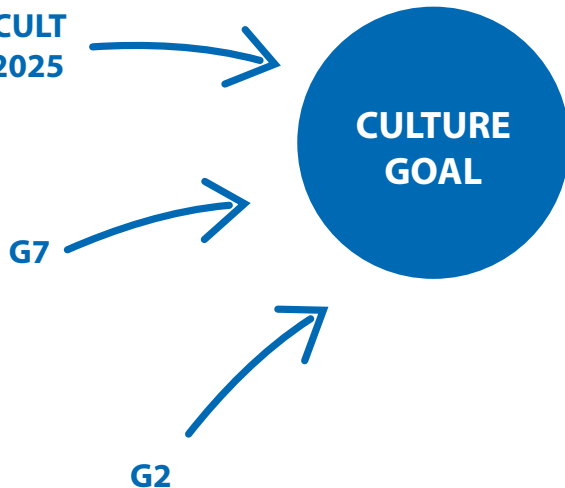
2027

2030

We kunnen en moeten dus nu al handelen!

Het principe van een Culture Goal wordt al gesteund door:

MONDIACULT
2022 en 2025

CULTURE
GOAL

G2

Wat is MONDIACULT?

MONDIACULT is dé Wereldconferentie van UNESCO over Cultuurbeleid en Duurzame Ontwikkeling.

De eerste MONDIACULT-conferentie vond plaats in Mexico in 1982 en legde de basis voor een mondiaal debat over cultuur en ontwikkeling.

Veertig jaar later, in 2022, werd in Mexico-Stad opnieuw een historische verklaring aangenomen, die **'cultuur als mondiaal publiek goed'** (culture as a global public good) erkende, en opriep om cultuur in de toekomstige SDG's een veel sterkere plaats te geven.

De ambitie? Bouwen aan een wereldwijde culturele agenda en cultuur erkennen als volwaardige pijler van duurzame ontwikkeling, met een eigen plaats in de nieuwe VN-Agenda 2030 voor Duurzame Ontwikkeling.

MONDIACULT 2025 in Barcelona **rondde eensluitend af met de gedeelde inzet en een eerste tekst voor 'The Culture Goal' in de toekomstige SDG's**

World Conference on Cultural Policies and Sustainable Development

Grootste conferentie over cultuurbeleid ter wereld en een traject om cultuur een plaats te geven in duurzame ontwikkeling

MONDIACULT 25
ESPAÑA

Opgericht in
1982

Bijeenkomsten in

Spanje (2025) Mexico (2022)
Zweden (1998) Mexico (1982)

Tot de doelen behoren

1. het belang van cultuur voor het mondiale beleid erkennen en versterken en
2. cultuur laten inschrijven in de Duurzame Ontwikkelingsdoelstellingen na 2030

Tijdens de **MONDIACULT** conferentie **2025** kwamen **2500** deelnemers van **163** landen samen, waaronder **118** ministers en viceministers, **90** intergouvernementele organisaties en meer dan **100** ngo's

Verschillende UNESCO-cultuurconventies door de jaren heen

1972

Werelderfgoedconventie

Gebouwd en natuurlijk erfgoed beschermen

2003

**Conventie voor het Borgen van
Immaterieel Cultureel Erfgoed**

Levende erfgoedpraktijken borgen en toekomst geven

2005

**Conventie betreffende de bescherming en de
bevordering van de diversiteit van cultuuruitingen**

Creativiteit en culturele diversiteit versterken

Vandaag

Culture Goal beweging – MONDIACULT

Multistakeholdernetwerken rond deze culturele conventies vormen samen de basis voor een nieuwe ambitie: cultuur als volwaardige pijler van duurzame ontwikkeling in de toekomstige agenda van de Verenigde Naties.

Stemmen uit het Vlaamse veld

Op de volgende pagina's verkennen we duurzame en inclusieve cultuurpraktijken in Vlaanderen via interviews met zes straffe cultuurwerkers. Zij inspireren met hun manieren van kijken en werken.

Elk op hun manier zijn het krachtige voorbeelden vanuit het culturele veld. Met uiteenlopende invalshoeken maken ze samen werk van overal cultuur voor iedereen.

Mathilde Renson over verbinding maken via circus

Mathilde Renson is de inhoudelijke coördinator van Circus Zonder Handsen, een urban circusschool in Brussel. Bij de sociaal-inclusieve organisatie, die Sint-Jans-Molenbeek als uitvalsbasis heeft, is diversiteit een evidentie. Mathilde en haar collega's werken drempels weg en zorgen er zo voor dat iedereen zich welkom voelt.

Culturele diversiteit is een realiteit, stelt Mathilde. 'Niet alleen in mensen, maar ook in het culturele aanbod. Voor mij gaat het erom dat iedereen ergens een plek kan vinden. Als iemand bijvoorbeeld graag naar een voorstelling wil gaan kijken, dan moet die persoon dat kunnen. Het gaat ook over het feit dat je als organisatie, als huis of als werking nadenkt over wie je wil bereiken. Kan iedereen bij ons terecht? Of zijn er structurele drempels waar wij ons soms niet eens bewust van zijn, die maken dat wij een wel heel homogeen publiek hebben?'

Bij Circus Zonder Handsen omarmen ze diversiteit. 'Een belangrijk aspect van culturele diversiteit en hoe we ermee omgaan, is dat iedereen anders is. Iedereen heeft een andere rugzak of een andere bril, en die krijg je allemaal binnen in je les. Wat we sterk proberen mee te geven aan onze trainers is: je eigen bril gaat soms niet matchen met wie binnenstapt in je les. Probeer daaraan voorbij te gaan en voluit voor verbinding te kiezen. We zetten sterk in op dat warme welkom: jij mag hier zijn, met alles wat je bent. Niet bijvoorbeeld maar een deeltje van jou, omdat er geen plaats is voor je andere delen, maar helemaal!'

[Lees Mathilde's verhaal hier:](#)

Lut De Jaegher over bruggen bouwen met AI

Kunnen AI-toepassingen helpen om cultuur en communicatie over te brengen in een cultureel diverse context? Lut De Jaegher gelooft van wel. 'Ik vind het veel eenvoudiger om advies te geven over interculturele communicatie nu AI er is.'

De Arteveldehogeschool-docent onderzoekt diversiteitsbewuste communicatie en AI-geletterdheid. Van poëzie uitleggen aan kinderen met ASS (*autismespectrumstoornis, red.*) tot ontdekken waarom er een lege stoel is op de ouderraad van een diverse school: Luts modellen helpen om drempels te identificeren, zodat ze verlaagd kunnen worden. 'AI kan helpen om bruggen te bouwen, omdat het patronen herkent. Als we er bewust mee omgaan, kan AI helpen om inzichten te bieden vanuit verschillende contexten.'

'Bij het uitdragen van cultuur bijvoorbeeld, kan AI op een positieve manier ondersteunend werken. In die context doe ik hetzelfde met kinderen met ASS. Als zij een gedicht lezen en de onderliggende emoties niet begrijpen, kan een AI-tool dat hen op een andere manier uitleggen zodat ze het begrijpen.'

'Culturele diversiteit betekent voor mij dat we goed aanvoelen dat de verschillen tussen mensen er zijn omdat we vanuit een andere context naar de dingen kijken. Als we die verschillen benaderen met verwondering en interesse, kunnen we bijleren en ideeën en inspiratie opdoen. Want elk verschil dat we ervaren zou boeiend moeten zijn.'

Lees Luts verhaal hier:

Leren schrijven met AI?

Lut De Jaegher bracht een dag door met 45 kinderen van negen jaar. De kinderen van de klassen van juf Gwen en juf Shannen hebben een heel diverse achtergrond, vertelt Lut. 'Schrijven is voor de meesten van hen niet eenvoudig. Daarom heb ik in deze klasjes gekozen voor "schrijven met AI".'

'De kinderen mochten met pen op papier hun droomspeelplaats beschrijven. Mijn AI-model maakte voor elk kind een tekening die overeenstemde met hun beschrijving. De resultaten werden één voor één geprojecteerd, zonder dat de leerlingen keken (hoofdjes op de bank). Ze keken er vervolgens tegelijk naar en mochten dan raden wie de beschrijving had geschreven die als inspiratiebron voor de tekening had gediend. Als ze nog iets wilden veranderen, mochten ze verder schrijven. Dat deden ze ook en vonden ze, tot de verbazing van de juffen, heel leuk. Het doel van de

oefening was om kinderen te laten aanvoelen wat ze met schrijven kunnen bereiken.'

'Dit is een voorbeeld van hoe AI op een goede manier kan ingezet worden zonder dat je creativiteit afneemt van kinderen en jongeren. Integendeel, je versterkt net het leren schrijven en beschrijven bij hen. We hebben die oefening al verschillende keren toegepast op scholen en we zien telkens dat bij de leerkrachten de mond openvalt, want hun kinderen schrijven normaal niet graag, maar met die oefening blijven ze het doen.'

De foto's tonen de kinderen, hun schrijfsels en de tekeningen die door AI gegenereerd werden op basis van hun beschrijvingen.

Victoria:
"Nog nooit zo iets moois gezien.
Schrijven is leuk!"

Oscar:
"Dit is de leukste schrijfsels van de wereld."

Bilal:
"Ik ben blij met die mooie speelplaats en ik heb leuk kunnen schrijven."

Alexander:
"Het is zo leuk en ik wil nog een regenboog erbij."

OVERAL
VOOR

CULTUUR
IEDEREEN

Nora Mahammed over radicale vrijheid

©Nisran Azouaghe

Nora Mahammed was van 2021 tot begin 2026 directeur van het TheaterFestival Vlaanderen. Sinds 1 oktober 2025 is ze opleidingshoofd Drama aan het RITCS. Die overstap maakte ze bewust: 'Ik bedacht me dat als je echt op een duurzame manier aan verandering in de sector wil werken, je dat nergens beter kan doen dan waar een deel van onze sector begint: de opleiding.'

Culturele diversiteit is daarbij een kracht, vindt Nora. 'Ik zie dat als letterlijke ruimte voor een artistieke vrijheid die dieper gaat dan enkel politiek. Dat is een intrinsieke openheid voor andere artistieke talen, perspectieven en praktijken.' Voor Nora gaat het over diversiteit in een intersectionele context, waarbij we het niet enkel hebben over etnisch-culturele diversiteit, maar ook over gezondheid, socio-economische achtergrond, religie, taal of gender. 'We mogen die intersecties niet behandelen als hot topics waarbij we als sector telkens de nieuwste mode volgen en allemaal plots rond queerness beginnen te werken. We moeten ze benaderen vanuit een vanzelfsprekendheid dat die verschillende ervaringen kennis met zich meebrengen die waardevol is voor ons landschap.'

Binnen de Drama-opleiding krijgt die culturele diversiteit op veel manieren vorm. 'We zijn het curriculum van de studenten aan het bekijken. Als we het hebben over theatergeschiedenis, welke stemmen of perspectieven krijgen ze dan te horen? Als ze theaterteksten lezen, van wie lezen ze dan materiaal? Daarnaast zijn we aan het kijken naar de docenten van wie de studenten les krijgen, omdat we willen dat daar in de toekomst genoeg verschillende perspectieven en artistieke talen in zitten. We zitten ook met een heel specifieke context omdat het een opleiding is met ingangsexamens. Niet iedereen heeft dus toegang. Maar binnen die selectieprocedures zijn we er ook wel trots op dat wij ons als school openstellen voor mensen die niet binnen een standaard kader passen.'

© hTF, Maryan Sayd

Ik zie de toekomst van kunstenaars als één die dankzij radicale vrijheid ervoor zorgt dat er ruimte is voor groei en experiment. Die ruimte gaat ervoor zorgen dat we nog meer aansluiting vinden bij de verschillende publieken die er zijn. Of bij zij die op dit moment nog geen deel uitmaken van ons publiek, maar die dat in de toekomst wel zullen doen.'

Lees Nora's verhaal hier:

Stijn Debaillie over design als culturele expressie

© Lukas Dedeurwaerder

In 2017 werd Kortrijk erkend als een UNESCO Creative City of Design. Een van de bezielers van dat project is Stijn Debaillie, die sinds 2014 directeur is van de vzw Designregio Kortrijk. Design is ook culturele expressie en diversiteit, legt Stijn uit. 'Het zit verweven in alles wat we doen.'

Kortrijk behoort tot een netwerk van steden die creativiteit centraal stellen in hun duurzame stadsontwikkeling. 'We werken heel internationaal. We heten wel Designregio Kortrijk, maar we zijn actief in heel Vlaanderen, België, Europa en zelfs de wereld. Op die manier creëren we kansen en samenwerking met andere culturen, wat de blik op de wereld verbetert.' Stijn noemt hun werk 'Design vanuit het principe: wat kunnen we nog beter doen?'

'Binnen het Creative Cities-netwerk vragen we ons af: hoe zetten we creativiteit en cultuur in om onze stad op een duurzame manier te laten groeien? Bij design denken mensen vaak aan dure dingen, maar eigenlijk gaat het eerder over *design thinking*. Of anders gezegd: hoe kun je de dingen beter aanpakken? Dat gaat niet enkel over stadsorganisatie, maar kan ook gaan over de publieke ruimte, hoe je jongerenorganisaties ondersteunt of hoe bedrijven zich hier kunnen ontwikkelen. Zij maken allemaal samen mee de stad en de cultuur die daarbij hoort. Voor mij is design dus een essentiële factor om op een duurzame manier aan ontwikkeling te doen in onze stad en in onze regio.'

Lees Stijns verhaal hier:

Diversiteit zit volgens Stijn verweven in het werk van de Designregio. 'Wij vinden het belangrijk dat we zowel aan gevestigde ontwerpers als aan jonge startende ontwerpers kansen geven om een netwerk uit te bouwen om met bedrijven, steden of gemeenten samen te werken. In onze opdrachten bekijken we dus altijd of we zeker ook een jong talent een kans kunnen geven, want dat kan een springplank zijn voor hen naar een nieuwe opdracht, een nieuw netwerk of extra zichtbaarheid.'

Chantal Bisschop over immaterieel erfgoed als bouwsteen voor de toekomst

Hoe kan het verleden ons helpen om een ecologisch duurzame en klimaatrobuuste toekomst tegemoet te gaan? Dat onderzoekt historica Chantal Bisschop. Ze is stafmedewerker bij het Centrum Agrarische Geschiedenis (CAG) en is gespecialiseerd in immaterieel cultureel erfgoed.

Chantal en haar collega's werken met landbouwpraktijken, eetculturen en tradities waarin dieren een plek hebben. Ze ondersteunen erfgoedgemeenschappen en onderzoeken op welke manier die praktijken een positieve rol kunnen spelen in onze toekomst. Dat deden ze onder meer via het bekroonde project Water en Land.

Culturele diversiteit draait volgens Chantal om respect. 'Culturele diversiteit is wat de mens, de mens maakt. We zijn allemaal ergens verschillend. Maar dat maakt het net zo boeiend. Als we respect hebben voor die diversiteit, dan maakt dat het leven zoveel waardevoller.'

Immaterieel erfgoed sluit helemaal aan bij dat streven, volgens Chantal. 'Culturele diversiteit in immaterieel erfgoed gaat over de enorme diversiteit in culturele uitdrukkingen, praktijken, kennis en tradities. Zeker in ons themaveld van landbouw, platteland en voeding, is er een enorm reservoir van verschillende soorten cultuuruitdrukkingen. Dat zijn dingen die men misschien niet zo snel cultuur zou noemen, maar die elk van ons meekrijgt en weer doorgeeft. Ze zijn deel van de manier waarop we in het leven staan en de variatie die we kennen in onze identiteiten en culturele expressies.'

[Lees Chantals verhaal hier:](#)

Franky Devos over de sleutels uit handen geven

Als algemeen coördinator van VIERNULVIER staat Franky Devos aan het roer van een van de grootste cultuurhuizen van Vlaanderen. Het Gentse kunstencentrum heeft veel impact en dat brengt kansen met zich mee.

Het VIERNULVIER-team springt bewust om met die impact. Zo creëren ze steeds meer ruimte voor andere stemmen in het iconische Vooruit-gebouw. 'Het aantal sluiswachters dat beslist over wat interessante kunst is, is veel groter en diverser geworden,' vertelt Devos.

Culturele diversiteit betekent voor Franky 'ruimte maken zodat minder gehoorde stemmen aandacht krijgen om te groeien.' Dat is een brede definitie, vertelt hij, omdat het VIERNULVIER-team zich niet wil beperken tot mensen met een cultureel diverse achtergrond. 'Zij vormen natuurlijk wel een belangrijke doelgroep, aangezien één op drie Gentenaars een migratieachtergrond heeft. Maar ik voel, zeker in een samenleving die polariseert, dat er ook andere

breuklijnen zijn waaraan we aandacht moeten besteden, zoals leeftijd of inkomensongelijkheid. We zoeken constant naar welke noden er zijn of welke drempels mensen ervaren, en hoe we die kunnen aanpakken zodat mensen een plek vinden.'

Een belangrijk antwoord daarop is de sleutels van het iconische Vooruit-gebouw (soms letterlijk) uit handen durven geven. 'In 2017, toen we een van de zeven Vlaamse Kunstinstanties werden, hebben we onze missie herschreven. Die stelt nu: "VIERNULVIER is een centraal platform". Dat betekent dat we de verhoudingen hebben omgedraaid. Vroeger werd veel van wat hier gebeurde geprogrammeerd door onze eigen programmatoren. Dat model is achterhaald. De grote diversiteit aan kunst binnen theater, performance, muziek, dans, literatuur en nightlife waarrond VIERNULVIER actief is, is niet te bevatten door enkel onze vijf programmatoren. Om die reden doen we beroep op honderden mensen die projecten aanleveren, voorstellen doen en daardoor ook telkens weer een nieuw publiek aanreiken. Doordat het ownership van een groot deel van ons programma bij anderen ligt, groeit de authenticiteit ervan.'

Lees Franky's verhaal hier:

The Culture Goal

concept in het kort

Met MONDIACULT en the Culture Goal-campagne werkt UNESCO samen met allerlei belanghebbenden aan de voorbereiding van 'the Culture Goal' voor de toekomstige SDG's.

Zo is er in 2025 al een concept Culture Goal opgesteld.

Het 'Cultuurdoel' deelt als overkoepelende inzet
“**Culturele duurzaamheid verzekeren, voor ieders welzijn**”

Het Cultuurdoel erkent cultuur als doel op zich (culturele rechten, culturele diversiteit, erfgoed en creativiteit) én tegelijk als een transversale **hefboom voor alle andere dimensies van duurzame ontwikkeling**.

Daarbij horen 8 inhoudelijke en 2 transversale doelstellingen:

- 1. Culturele rechten** als mensenrechten
Garanderen van inclusieve toegang tot en participatie aan cultureel leven, met bijzondere aandacht voor kwetsbare groepen.
- Een Cultuur van **vrede**
Cultuur inzetten voor het bevorderen van dialoog, sociale cohesie, conflictpreventie en wederzijds begrip.
- Bescherming en borging van **cultureel en natuurlijk erfgoed**
Erfgoed - materieel en immaterieel - erkennen als hulpbron voor duurzame ontwikkeling en veerkracht.
- 4. Diversiteit van culturele expressies en creativiteit**
Versterken van culturele diversiteit als basis voor innovatie, regeneratieve ontwikkeling en gemeenschapsvorming.

5. Economische en sociale rechten van kunstenaars en cultuurwerkers

Werk maken van eerlijke verloning, artistieke vrijheid, veiligheid en bescherming, ook in de context van artificiële intelligentie.

6. Mobiliteit en internationale samenwerking

Verbeteren van juridische en praktische voorwaarden voor culturele uitwisseling en samenwerking over grenzen heen.

7. Inheemse volkeren en gemeenschappen

Ondersteunen van hun recht om eigen culturen, talen en kennis te versterken en door te geven.

8. Regeneratieve culturele benadering van ecosysteem- en ruimtelijk beleid

Cultuur integreren in klimaatbeleid, ruimtelijke ordening, biodiversiteit en duurzaam landgebruik.

Transversale doelstellingen:

- A. Versterken van culturele instellingen en goed bestuur**, inclusief internationale samenwerking en capaciteitsopbouw.
- B. Integratie van cultuur in alle ontwikkelingsdoelen**, vanaf het begin van beleidsvorming en in alle sectoren.

Dit concept van de Culture Goal wordt ondersteund door een groeiende set indicatoren, waarmee cultuur als een meetbaar doel kan worden opgevolgd binnen internationale rapportering, net als andere SDG's.

Onze aanbevelingen aan de Vlaamse Regering

De Vlaamse UNESCO Commissie zet zich samen met haar partners in en beveelt de Vlaamse Regering aan om:

- 1. Zich te positioneren als uitgesproken voorstander van The Culture Goal.**
Vlaanderen kan binnen multilaterale fora en via UNESCO actief pleiten voor de opname van een cultuurdoel in de hernieuwde VN-Agenda 2030 voor Duurzame Ontwikkeling.
- 2. The Culture Goal te verkennen als inhoudelijke referentie voor de toekomstige Vlaamse Strategie voor Duurzame Ontwikkeling (VSDO).**
The Culture Goal sluit nauw aan bij Vlaamse prioriteiten op het gebied van mensenrechten, participatie, welzijn, onderwijs, klimaat, innovatie en internationale samenwerking.
- 3. Cultuur structureel te integreren als transversale hefboom in duurzaamheidsbeleid.**
Niet alleen binnen cultuurbeleid, maar ook in domeinen zoals klimaatadaptatie, onderwijs, economie, digitale transformatie en sociale cohesie.
- 4. Te investeren in pilootpraktijken, kennisopbouw en monitoring.**
Vlaanderen kan bijdragen aan de verdere ontwikkeling van indicatoren, goede praktijken en 'living labs' voor cultuur en duurzame ontwikkeling.
- 5. Het brede cultuur- en kunstenveld, erfgoedgemeenschappen en culturele actoren hierbij actief te betrekken.**
In lijn met UNESCO-principes van participatie en culturele rechten, en met aandacht voor kunstenaars, gemeenschapspraktijken, immaterieel erfgoed en lokale kennis.

Door deze engagementen op te nemen, kan Vlaanderen zich de komende jaren als een voortrekker positioneren in Europa en op internationaal niveau, en tegelijk bijdragen aan een inclusievere, veerkrachtigere en bredere cultureel gedragen duurzame ontwikkeling – in Vlaanderen én daarbuiten.

Call to action: wat kun jij doen?

In Vlaanderen klinkt de roep van MONDIACULT voor velen nog veraf. Dat is begrijpelijk. Internationaal beleid en langetermijndoelen lijken niet altijd meteen te landen in de dagelijkse praktijk van organisaties, makers en gemeenschappen. Maar MONDIACULT wordt pas werkelijkheid als het leeft in praktijken, keuzes en verhalen op het terrein: Duurzaamheid VOOR, DOOR en IN Cultuur.

Daarom deze oproep aan het brede culturele veld:

Stap mee in de MONDIACULT-beweging

Maak het idee van 'the Culture Goal' zichtbaar in je werking. Deel het in jullie communicatie, en toon hoe jullie praktijk bijdraagt aan cultuur als motor voor een duurzame en inclusieve samenleving.

Leg verbindingen, over de schotten

Zoek actief samenwerking in andere sectoren: onderwijs, zorg, economie, ruimtelijke planning, klimaat. Net daar kan cultuur het verschil maken - als verbeeldingskracht, als verbindende taal, als motor voor verandering.

Experimenteer en maak zichtbaar

Ontwikkel pilootpraktijken die cultuur en duurzaamheid verbinden. Durf te testen, te leren en te delen. Maak zichtbaar wat werkt - en ook wat nog zoekende is.

Gebruik en test de Culture Goal-indicatoren

Vertaal de internationale ambities naar je eigen praktijk. Wat betekenen ze concreet voor jouw werking? Wat kan je meten, versterken of herdenken?

Blijf doen wat werkt, én ga verder

Bouw voort op je bestaande praktijk, maar stel ze ook in vraag. Wie bereikt je werking vandaag nog niet? Welke stemmen ontbreken? Waar liggen kansen om inclusiever, duurzamer en rechtvaardiger te werken?

Cultuur en creativiteit maken deel uit van ons dagelijks leven in Vlaanderen. Van kunsten en erfgoed tot design, ambachten en sociaal-cultureel werk: het veld is rijk, divers en in beweging.

Maar om cultuur echt in haar kracht te zetten, én als kracht in te zetten, moeten we vanuit het cultuurveld ook verder naar buiten treden. In steden en dorpen. In de zorg en het onderwijs. In economie en ruimtelijke ontwikkeling. Overal kunnen we méé verschil maken.

We zetten samen in beweging. Met cultuur als kracht: de kracht om te verbeelden, te verbinden en te veranderen. Zo realiseren we duurzaamheid voor, door en in cultuur.

Doe mee, vertrekkend vanuit je eigen praktijk. Op weg naar 'overall cultuur voor iedereen'.

UNESCO in het kort

Na de verwoestingen van de Tweede Wereldoorlog werd UNESCO in 1945 opgericht om internationaal samen te werken aan vredesopbouw via Onderwijs, Wetenschap, Cultuur en Media.

In de jaren daarvoor waren immers gewelddadige en racistische ideeën op scholen onderwezen, zogenaamd wetenschappelijk onderbouwd, en als propaganda breed verspreid via media en cultuur.

Het was dus cruciaal om het in de wereld van morgen anders te doen, en net ook op die gebieden te werken: wederzijds begrip, respect voor de gelijkwaardigheid van mensen en interculturele dialoog. Al 80 jaar brengt UNESCO wereldwijd partners samen om via onderwijs, wetenschap, cultuur media te werken aan samenleven in vrede.

United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization

Opgericht op 16 november 1945 om vrede, ontwikkeling en mensenrechten wereldwijd te bevorderen

UNESCO bij ons

'Als oorlogen ontstaan in de hoofden van mensen, moeten we vrede zien te bouwen in de hoofden van mensen' (UNESCO oprichting, 1945). Al in 1946 sloot België zich aan bij UNESCO.

Sinds de jaren '70-'80 behoren in ons land cultuur, onderwijs en wetenschap tot bevoegdheden van de regio's. Zo kwam het beleid rond de centrale UNESCO-thema's in Vlaanderen te liggen.

Doorheen de tijd sloot België zich verder aan bij verschillende UNESCO-conventies rond specifieke thema's. Hiermee engageert ons land zich om te zorgen voor diverse erfgoed-sites en landschappen (Werelderfgoedconventie, 1972), levende erfgoedpraktijken (Conventie voor het Borgen van Immaterieel Cultureel Erfgoed, 2003), cultuur en creativiteit (Conventie betreffende de bescherming en de bevordering van de diversiteit van cultuuruitingen, 2005).

Colofon

Een publicatie van de Vlaamse UNESCO Commissie, het Departement Cultuur, Jeugd en Media van de Vlaamse overheid en het Fonds voor Cultuurmanagement van de Universiteit Antwerpen.

Met veel dank aan

Reinhilde Weyns - voorzitter Vlaamse UNESCO Commissie
Jorijn Neyrinck - vicevoorzitter Vlaamse UNESCO Commissie, Werkplaats immaterieel erfgoed

Lucille Lamaker - Departement Cultuur, Jeugd en Media
Annick Schramme - Universiteit Antwerpen - UNESCO Leerstoel Cultural Entrepreneurship and Policy
Vera Ameels - Agentschap Onroerend Erfgoed
Josefien Branson - Jongerenvertegenwoordiger Vlaamse UNESCO Commissie

Simon Calcoen - Algemeen Secretaris Vlaamse UNESCO Commissie
Tara Van Eycken - Secretariaat Vlaamse UNESCO Commissie

Margot Cassiers - redactie
Ingrid Van Rintel - grafische vormgeving, departement Kanselarij en Buitenlandse Zaken

Chantal Bisschop - Centrum Agrarische Geschiedenis
Franky Devos - VIERNULVIER
Nora Mahammed - RITCS
Lut De Jaegher - Artevelde Hogeschool
Mathilde Renson - Circus Zonder Handen

Verantwoordelijke uitgever: Reinhilde Weyns

Depotnummer: D/2026/3241/159
Mei 2026

MONDIACULT

In dit boekje verkennen we duurzame en inclusieve cultuurpraktijken in Vlaanderen. Daarvoor gaan we in gesprek met zes straffe cultuurwerkers. Zij inspireren met hun manieren van kijken en werken.

En we kijken ook verder, met een call to action: Wat kun jij doen?

'Doe het gewoon. Zet je idee in, gebruik het, pas het toe en communiceer erover zodat mensen zien dat creativiteit gebruikt is om een nieuw product, een nieuwe zaak of een nieuw project te ontwikkelen.'

Stijn Debaillie, UNESCO Designstad Kortrijk

'Mijn boodschap voor iedereen is: vertrek vanuit je eigen kracht, zelfs als je maar een kleine organisatie of speler bent. Zet in op die verbindende kracht en help die boodschap mee te verspreiden. Soms moet je gewoon beginnen en al doende ontdekken wat het kan betekenen.'

Het Water en Land project heeft voor mij heel tastbaar gemaakt dat lokale projecten wereldwijd verbonden zijn en elkaar kunnen versterken. Dat een project hier op eenzelfde manier kan werken als één aan de andere kant van de wereld en dat ze daar langs beide kanten van kunnen leren, is gewoon heel mooi. UNESCO helpt die linken te leggen.'

Chantal Bisschop, expert immaterieel erfgoed

'Ik zie onze sector als één die eindelijk gewaardeerd en geapprecieerd is voor wat ze is. En ik zie de mensen die in onze sector werken als nieuwsgierige, leergierige, kwetsbare mensen, die openstaan voor verrassing en bijleren als ze dingen nog niet begrijpen. Mensen die zoveel mogelijk willen inzetten op een aanvulling van wat er is, niet louter een bevestiging van wat er al is.'

Nora Mahammed, expert podiumkunsten